

گفتگویی با استاد دکتر رضا فرید حسینی

استاد ایمونولوژی دانشگاه

علوم پزشکی مشهد

است، خواهشمندیم، در این باره فشرده‌ای از تاریخچه، فضای فیزیکی و عرصه‌ی علمی آن و نیز مقایسه‌ی آن با دپارتمان‌ها و انستیتوهای مشابه آن در ایران، بازگو بفرمایید.

□ دپارتمان ایمونولوژی یکی از قدیمی‌ترین دپارتمان‌های موجود می‌باشد و از اختصاصات این بخش تلفیق علوم پایه ایمونولوژی با علوم بالینی. در دپارتمان‌ها علاوه بر دانشجویهای فوق لیسانس، دانشجوی دکترا (PhD) و ایمونولوژی را می‌پروراند. کارهای تحقیقاتی زیادی در این دپارتمان در حال کار است که مهمترین آن تحقیق روی ویروس H1V-1 می‌باشد که یک ویروسی است که به صورت آندمیک در خراسان موجود است.

□ استاد، درباره زندگی خانوادگی خود توضیح دهید.

□ من همسری فداکار دارم که از دوران انترنی با هم ازدواج کردیم، خانه‌دار است و همیشه در تمام مراحل زندگی پشتیبان

آوازه‌ی استاد دکتر رضا فرید حسینی، تنها محدود به مشهد نمی‌شود و نام این استاد فرهیخته در سراسر میهن گرامی و نیز در فراسوی مرزهای آن برای متخصصان این رشته آشنا است. شاید نگارنده این گفتمان، و بسیاری دیگر از همکاران افتخار نشستن در کلاس‌های وی رانداشته‌اند، اما از کتاب‌ها، نوشتارها و کنفرانس‌های این استاد ارجمند بهره‌مند شده‌اند. به‌هرروی دوری مشهد از تهران و نداشتن دسترسی و نیز گرفتاری‌های کاری استاد، دست بدست هم دادند که سال‌ها در آرزوی گفتگو استاد باشیم. خوشبختانه در واپسن روزهای بهاری، از دفتر نشریه در تهران، گزارش آمادگی استاد برای گفتگو داده شد و این آرزوی چند ساله برآورده شد. اینک به پرسش‌های ما و پاسخ‌های استاد توجه فرمایید.

□ استاد، با سپاس از پذیرش خواهش ما برای گفتگو، نخستین پرسش ما درباره‌ی دپارتمان ایمونولوژی دانشگاه مشهد

من بوده است. دو پسر دارم یکی دکتر مهندس هیدرولوژی است که دوره‌ی Post doctorate را می‌گذراند. پسر دوم، پزشک متخصص روان پزشکی و جزء هیات علمی دانشگاه شهید بهشتی تهران است. دخترم که در آمریکا دوره فوق لیسانس علوم پایه پزشکی را می‌گذراند.

قبل است. بهتر است در این زمینه تحولی اساسی ایجاد شود که دانشجوی فقط شونده نباشد بلکه در کلاس درس به صورت فعال شرکت نماید و از امکانات الکترونیک روز به نحو احسن استفاده کند.

□ درباره‌ی آموزش و پژوهش، آثار نوشته و نانوشته خودتان، بیشتر بفرمایید.

□ به لطف خدا تا کنون موفق به اجرای بیش از ۱۰۰ طرح پژوهشی و ترجمه تالیف بیش از ۲۵ جمله کتاب و انتشار بیش از ۱۵۰ مقاله علمی در نشریات داخلی و بین المللی شده‌ام.

□ در کشورهای پیشرفته‌ی صنعتی، بخش خصوصی بیشترین رل در پژوهش دارند، اما در کشور ما چنین نیست. نظر شما در این باره چیست؟

□ بخش خصوصی می‌تواند نقش ارزنده‌ای را در پژوهش‌های کاربردی داشته باشد. متأسفانه در کشور ما به پژوهش بها داده نمی‌شود و پژوهش‌گر برای تهیه امکانات پژوهشی با موانع زیادی روبرو است. چنانچه دولت زمینه‌ای فراهم نماید که قسمتی از مالیات بخش خصوصی را در امر پژوهش صرف شود، می‌توان شاهد رشد و شکوفایی پژوهش در مملکت خودمان باشیم. خوشبختانه پژوهشگران بسیاری در این سرزمین وجود دارد.

□ بی‌گمان استادان و پژوهش‌گران کشورهای صنعتی، رل پیش کسوتان دانش‌های گونه‌گون دارند. استادان و فرهیخته‌گان کشور، نخستین کسانی هستند که وظیفه‌ی رساندن و نشر این دانش‌ها را به عهده دارند. در این میان برای آسان شدن به ناچار برای واژگان علمی تازه (که برای خود پژوهشگرهای خارجی نیز تازه است) برابرها و معادل‌های فارسی باید گذاشت. برای این کار با ارزش، شما چه راهی را در پیش گرفته‌اید؟ باید یادآوری کرد که برخی از استادان در برابر واژه‌های انگلیسی، یک برابر سخت عربی می‌گذارند که درک آن از اصلش سخت‌تر می‌شود.

□ امروزه پیوند اندام‌ها، یکی از راه‌های ارزشمند درمان است، در این زمینه رل آزمایشگاه شاید هم ارز کلینیسین‌ها باشد، دیدگاه شما در این باره چیست؟

□ پیوند اعضا، یک انقلاب در پزشکی به وجود آورده که در زمینه پیوند کلیه دانشگاه علوم پزشکی مشهد خیلی موفق بوده. راز بقا یک پیوند، هم‌سازگاری آن از دهنده به گیرنده است که ایمونولوژیست‌ها می‌توانند نقش تعیین کننده‌ای را در پیوند اعضا داشته باشند. در این مورد فصلی بنام ایمونولوژی پیوند در کتاب‌های درسی من آمده است.

□ یکی از کارهای در دست اجرا، تدوین فرهنگ واژه‌ها است که در این زمینه گره ایمونولوژی موفق به انتشار واژه‌های ایمونولوژی شده است. فرهنگ واژه‌های ایمنی شناسی می‌تواند برای مترجمان جوان راه‌گشا باشد و برخی از این واژه‌ها به تصویب فرهنگستان علوم پزشکی رسیده است.

□ یکی از واپسین دستاوردهای پزشکی، نوپدیده‌ی کلونینگ است، دیدگاه شما در این باره چیست؟

□ کلونینگ، علم جدیدی است که مثل شمشیر دو لبه است که اگر صحیح بکار رود انقلابی را در پزشکی و درمان و پیشگیری بوجود می‌آورد، در صورتی که اگر به صورت غیراخلاقی از این علم استفاده شود می‌تواند برای بشریت فاجعه‌ای را بوجود آورد. این علم مثل دینامیت است، که نوبل کاشف آن بوده است؛ از دینامیت، هم می‌تواند در

□ روش آموزش رایج در کشور تا اندازه‌ای شاید با روش‌های کشورهای پیشرفته‌تر هم‌خوانی ندارد، در این باره نظر شما چیست؟ ایران در مقایسه با کشورهای غربی در زمینه‌ی آموزش و پژوهش ایمونولوژی در چه پله‌ای ایستاده است؟

□ روش آموزش در کشور خیلی ابتدائی است، با توجه به انقلاب رایانه‌ای هنوز آموزش دانشجویان به سبک ۵۰ سال

پی نوشت:

این مصاحبه می‌توانست بیشتر باشد، زیرا برآستی استاد یکی از بزرگان و پیش‌کسوت ایمنولوژی ایران است و ما می‌توانستیم بیشتر از محضر وی بهره‌مند شویم. دریغاً دوری از مشهد و پرکاری استاد و نداشتن خبرنگار در خراسان دست بدست هم دادند که گفتگو به این گونه فشرده انجام شود. شاید با ارزشمندترین خویشکاری نشریه‌ی تشخیص آزمایشگاهی، ارج نهادن به بزرگان و فرهیخته‌گان این مرز و بوم است. خوشبختانه در این زمینه نیز تا اندازه‌ای کامیاب بوده است. با گفتگو با بزرگان، برآستی نشریه‌ی ما جاودانه می‌شود، زیرا همه‌ی این مصاحبه‌ها در اینترنت ماندگار است و پس از سال‌ها نیز نه تنها یک بایگانی، بلکه یک گنجینه‌ای ارزشمند از زندگی نامه‌ها و دیدگاه‌های فرزندان پزشکی خواهد بود.

ساخت راه آهن استفاده کرد و هم در کشتارهای بشری از آن استفاده می‌شود.

□ استاد اگر پیامی برای جوانان دارید بفرمایید.
□ پیام من به جوان‌ها داشتن امید به آینده و پیروی از وصیت مولای متقیان علی (ع)، رعایت تقوی در تمام مراحل زندگی و بکار بردن نظم در امور زندگی شخصی و چه زندگی اجتماعی؛ اگر این گفته مولا در عرصه اجتماعی و دانشگاهی اجرا شود شاهد رشد و بالندگی هم در زندگی شخصی و هم در زندگی اجتماعی فردی خواهیم بود. موفق باشید.

□ با سپاس از سخنان ارزشمند استاد و به امید گفتگوی دوباره